

Завдання для учасників III етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з історії

8 КЛАС

Максимальний час виконання завдань – 3 години

Максимальна кількість балів – 88

I. Кілька років тому учень Іван Міщук та студент Ігор Гавреш створили відеореф із датами для підготовки до зовнішнього незалежного оцінювання з історії України. Уявіть себе авторкою/автором цих реп-куплетів та впишіть необхідні роки в пропуски. (Уривок із заповненими пропусками переписіть у зошит.) *Кожен правильно вписаний рік – 1 бал. Усього – 10 балів.*

Був _____¹ рік –

укладення «Повісті минулих літ».

_____² – перший похід

з Аскольдом на Царгород за небосхід.

907, _____³, _____⁴ і 944 – знову туди,

Константинополь руси дуже любили.

_____⁵ – Олег об'єднав

північні і південні землі – яка краса!

_____⁶–_____⁷ – Ярослав Великий князь

ворогів розносить вперто!

_____⁸ рік – він печенігів загасив, розгромив.

_____⁹ рік – Любецький з'їзд, нема сил,

летить пил, все, що можна він зробив, але

_____¹⁰ – Київ гепнули монголи.

II. Із «хмари», що поєднує 12 понять і термінів, виберіть ті, які стосуються соціально-економічної історії. Поясніть походження (етимологію) і значення кожного вибраного. *Вибір поняття чи терміна – 1 бал за кожне/ен. Пояснення походження і значення кожного – 0–2 бали (тут і далі – 0 – відсутність відповіді, 1 – частковість, 2 – вичерпність).* Усього – 12 балів.

III. Уявіть, що відомі історичні діячки/діячі забажали взяти участь у виборчих перегонах. Отож у своїй агітаційній кампанії вони використовуватимуть певні гасла-обіцянки. Упізнайте, запишіть імена й прізвища (прізвиська), роки життя історичних діячок/діячів, яким могли би належати запропоновані гасла. Опишіть, які епізоди життєдіяльності «кандидатів» ілюструють їхні «передвиборні» обіцянки. *Упізнання кожної історичної постаті із зазначенням років життя – 1 бал. Пояснення сутності кожного гасла – 0–2 бали. Усього – 15 балів.*

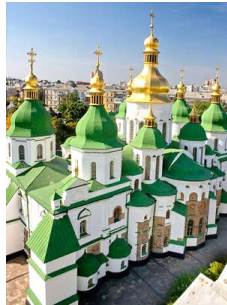
- «Забезпечу «дієтами» політиків, які сприятимуть утвердженню афінської демократії...»
- «Організую хрестовий похід і вижену монголів із руської землі, перетворю князівство в королівство»
- «Здобуду Орлеан – звільню Францію!»

- «Високе Відродження – це Я! “Найуніверсальніша” людина – це Я! Навічно уславлю Батьківщину як художник, скульптор, архітектор, науковець (анатом, натураліст), винахідник, письменник і музикант!»
- «Обіцяю... Регулярні морські походи! Збільшення реєстру в п'ять разів! Відновлення православної митрополії!»

IV. Упізнайте історично-культурну пам'ятку та запишіть її **повну** назву. Також запишіть лаконічну (не більше 3-х речень) і водночас вичерпну відповідь на запитання до кожної пам'ятки. *Упізнання пам'ятки – 1 бал. Відповідь на запитання – 0–2 бали (для кожної пам'ятки). Усього – 9 балів.*

1. Хто віднайшов цю сенсаційну пам'ятку? Чим захоплювався цей науковець «на дозвіллі»? (У якій галузі, окрім науки, він уславився?)

2. У чому сутність сучасної дискусії щодо дати заснування цієї історично-архітектурної пам'ятки?

3. Як називають і що символізує такий тип ікони? Перечисліть ще дві найвідоміші схожого типу.

V. Розгляньте ілюстрацію, що стосується історії українського війська. Запишіть відповіді на запитання у вигляді послідовної оповіді.

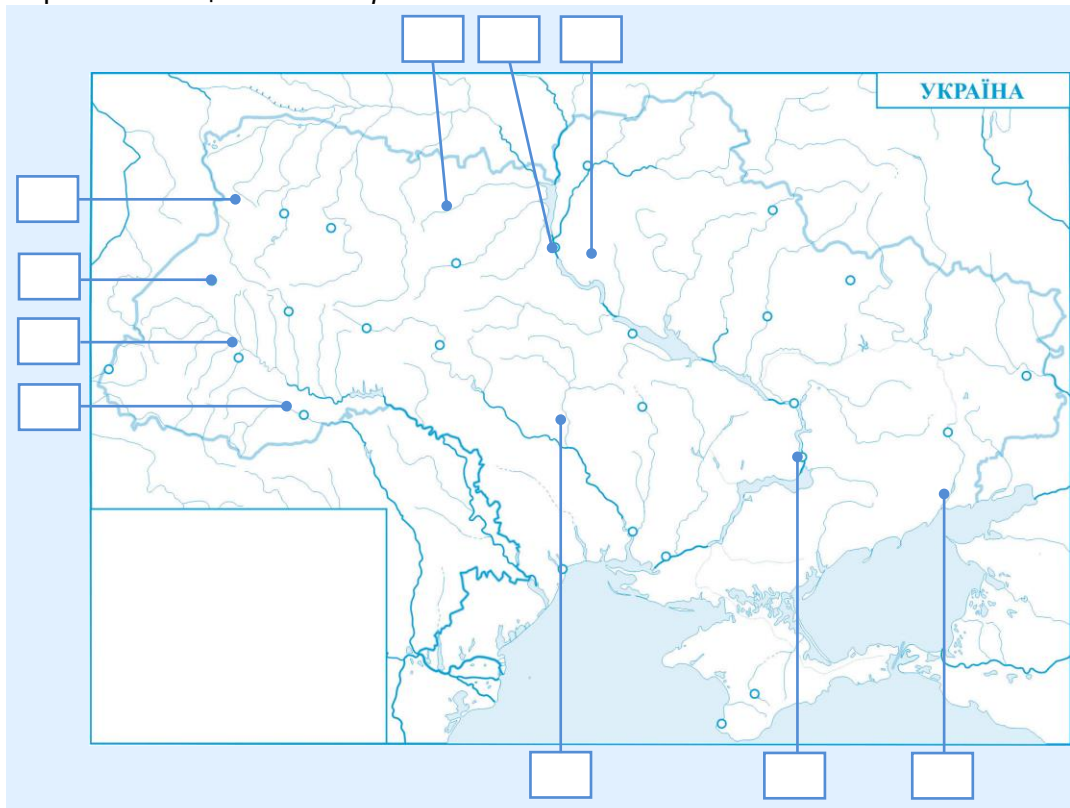
1. До якого періоду належать зображені воїни? (Сформулюйте відповідну назву оповіді.) – 1 бал.
2. Якою була приблизна загальна чисельність війська в цей період? – 1 бал.
3. Якою була організаційна структура (джерела комплектування) цього війська? – 0–2 бали.
4. Яким було озброєння та спорядження цього війська? – 0–2 бали.
5. Із яких родів складалося військо цього періоду? – 0–2 бали.
6. Які воєнні тактики використовувало це військо? – 0–2 бали.
7. У яких найвідоміших битвах брало участь військо цього періоду? – 0–2 бали. Усього – 12 балів.

VI. Опишіть зміст теоретичного питання. Тема: «Кримське ханство в історії України другої половини XV – першої половини XVII ст.».

Візьміть до уваги, що опис оцінюватиметься за такими критеріями:

- відповідність змісту темі завдання – 0–3 бали (тут і далі – 0 – не виконано; 1–2 – виконано частково; 3 – виконано повністю);
- знання та аргументоване, достатнє для розкриття теми, застосування історичних фактів із: хронології; термінології; персоналістики; географії; джерелознавства – 0–3 бали;
- з'ясування причинно-наслідкових зв'язків – 0–3 бали;
- логічність та послідовність викладу матеріалу – 0–3 бали;
- наявність висновків – 0–3 бали;
- виявлення загальної ерудиції – 0–3 бали;
- дотримання вимог сучасної української мови – 2 бали. Усього – 20 балів.

VII. Увідповідніть уривки з писемних джерел та місця, де відбувалися описані події, заповнюючи цифрами потрібні «віконця». Кожна правильна відповідь – 1 бал. Усього – 10 балів.

1. «...І збудували городок в ім'я старшого свого брата. <...> І був навколо міста ліс, і бір великий, і ловили там звірів, і були ті мужі мудрі та тямущі і називалися вони полянами...»
2. «...Деревляни ж раді були цьому. Зібрали отож вони од двора по три голуби і по три горобці і послали до Ольги з поклоном...»
3. «...І напав на нього Куря, князь печенізький. Убили Святослава, узяли <...> і зробили чашу з черепа, обкувавши його. І пили з черепа...»
4. «...У рік 1068 прийшли іноплеменники на Руську землю, половці многії. А Ізяслав, і Святослав, і Всеволод вийшли супроти них на [річку]... І, коли настала ніч, <...> перемогли половці...»
5. «...Високо сидиш ти на своїм золотокованім престолі, підперши гори угорські своїми залізними полками, заступивши королю дорогу, зачинивши ворота на Дунаї...»
6. «...На Волині в час той княжив / син Мстислава – князь Роман. / Ворог злий бояр нікчемних, / друг селянства і містян...»
7. «...Ударили вони в полки монгольські <...>. А сам Данило поранений був у груди. Але через молодість і одвагу він не чув ран, що були на тілі його, – був бо він віком вісімнадцяти літ...»
8. «...[1356 р.]... Ми, Казимир, із Божої ласки король Польщі... Відвертаючи численні клопоти <...> від нашого <...> міста... Надаємо і встановлюємо [йому] на вічні часи німецьке право...»
9. «...Монголи <...> розпочали бій, засипавши литву густим градом з луків. <...> А литва з русами враз із шаблями та списами наскочили на них. <...> Монголи перелякані почали тікати в розлогі поля. На побоїщі залишилися вбиті три їхні царки...»
10. «...Із Молдови прийшли вмілі, вправні у військовій справі загони [Івана Мухи] і несподівано вдерлися в маєтки його світлості... І самі укріплення, і багато маєтку спалили...»

Завдання для учасників III етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з історії

9 КЛАС

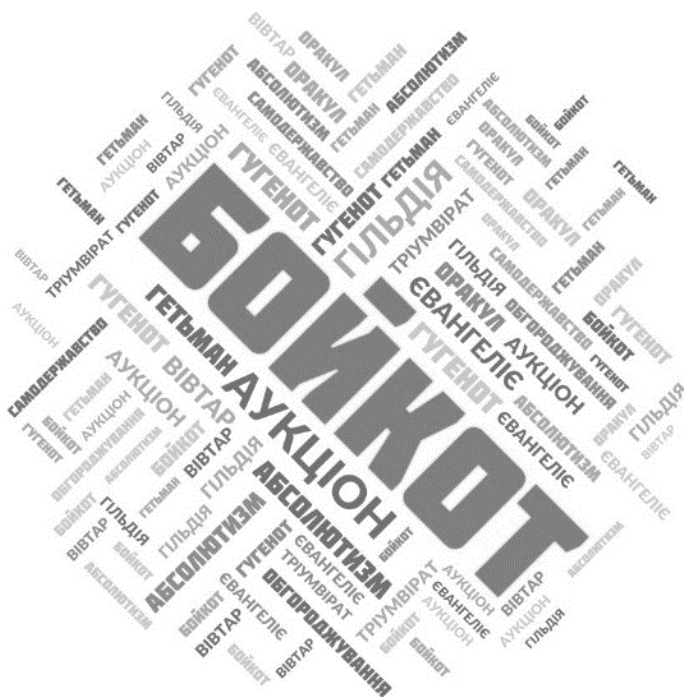
Максимальний час виконання завдань – 3 години

Максимальна кількість балів – 88

I. Кілька років тому учень Іван Міщук та студент Ігор Гавреш створили відеореф із датами для підготовки до зовнішнього незалежного оцінювання з історії України. Уявіть себе авторкою/автором цих реп-куплетів та впишіть необхідні роки в пропуски. (Уривок із заповненими пропусками переписіть у зошит.) *Кожен правильно вписаний рік – 1 бал. Усього – 10 балів.*

- _____ ¹ – була заснована першая Січ.
 1223 – на річці Калці б'ють носи,
 1686 – Вічний мир,
 1362 – битва, Сині Води,
 _____ ² – була Вільшанська угода.
 1385 – уклали Кревську унію,
 _____ ³ – повстання під проводом Гуні,
 _____ ⁴ – Жовтоводська, Корсунська і Пилявецька,
 _____ ⁵ – Зборівська, 1651 – це Берестецька,
 _____ ⁶ – облога Жванецька,
 Битва Батозька – _____ ⁷.
 1621 – битва, Хотин,
 _____ ⁸ рік – похід на Москву козаків,
 _____ ⁹ року була Куруківська угода,
 _____ ¹⁰ року – «Пункти заспокоєння руського народу...»

II. Із «хмари», що поєднує 12 понять і термінів, виберіть ті, які стосуються соціально-економічної історії. Поясніть походження (етимологію) і значення кожного вибраного. *Вибір поняття чи терміна – 1 бал за кожне/ен. Пояснення походження і значення кожного – 0–2 бали (тут і далі – 0 – відсутність відповіді, 1 – частковість, 2 – вичерпність). Усього – 12 балів.*

III. Уявіть, що відомі історичні діячки/діячі забажали взяти участь у виборчих перегонах. Отож у своїй агітаційній кампанії вони використовуватимуть певні гасла-обіцянки. Упізнайте, запишіть імена й прізвища (прізвиська), роки життя історичних діячок/діячів, яким могли би належати запропоновані гасла. Опишіть, які епізоди життєдіяльності «кандидатів» ілюструють їхні «передвиборні» обіцянки. *Упізнання кожної історичної постаті із зазначенням років життя – 1 бал. Пояснення сутності кожного гасла – 0–2 бали. Усього – 15 балів.*

- «Прийду, побачу, переможу!»
- «Ліквітую неписьменність французьких королів. Почну зі свого чоловіка, якщо вдасться...»

- «Моє правління стане “золотим (пишним) віком” в історії імперії “двох земель, двох морів”!»
- «Виб’ю з лядської неволі увесь люд руський!»
- «Всякому місту – звичай і права. Всякому серцю – любов і тепло...»

IV. Упізнайте історично-культурну пам’ятку та запишіть її **повну** назву. Також запишіть лаконічну (не більше 3-х речень) і водночас вичерпну відповідь на запитання до кожної пам’ятки. Упізнання пам’ятки – 1 бал. Відповідь на запитання – 0–2 бали (для кожної пам’ятки). Усього – 9 балів.

1. Яку роль відіграла ця споруда під час турецько-польської війни, що відбулася на початку третього десятиліття XVII ст.? Хто з відомих діячів української історії уславився в цій війні?

2. Де розпочинав свою діяльність ремісник, який виготовив цю пам’ятку? Чому він змушений був утікати з тієї країни?

3. Скільки років виповнилося авторові цього автопортрета в час його створення? Де тоді перебував автор, чим займався? Яких успіхів досяг?

V. Розгляньте ілюстрацію, що стосується історії українського війська. Запишіть відповіді на запитання у вигляді послідовної оповіді.

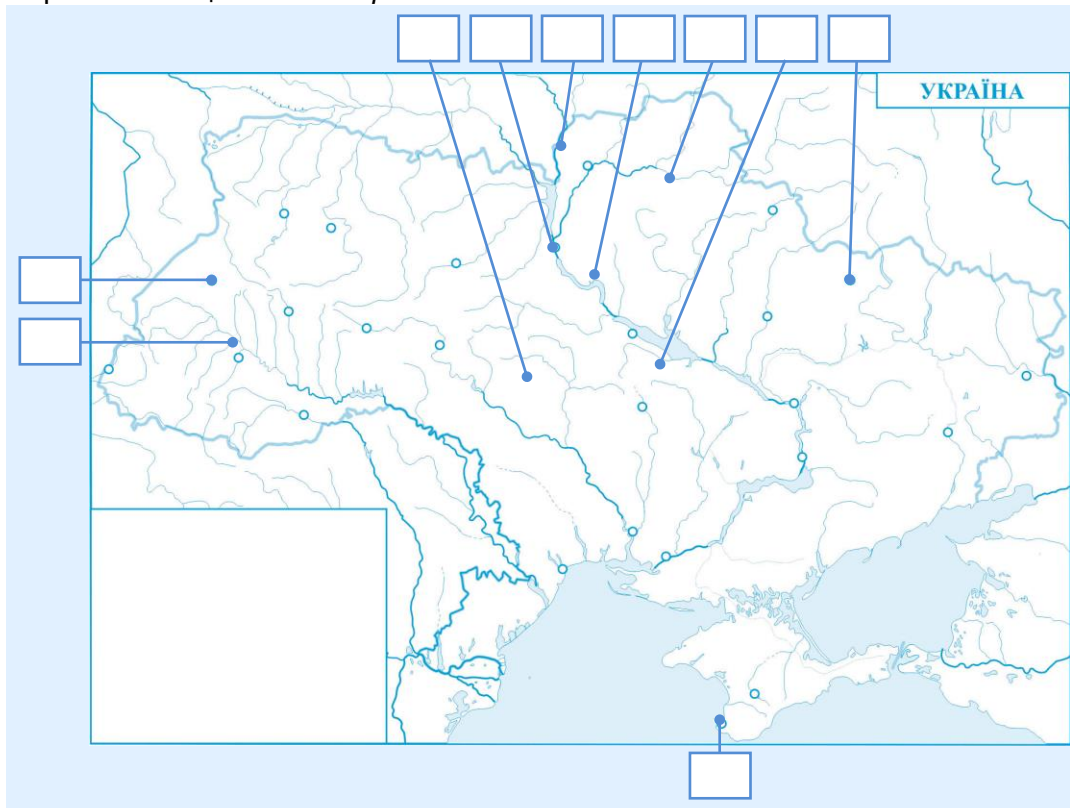
1. До якого періоду належить зображений воїн? (Сформулюйте відповідну назву оповіді.) – 1 бал.
2. Якою була приблизна загальна чисельність війська в цей період? – 1 бал.
3. Якою була організаційна структура (джерела комплектування) цього війська? – 0–2 бали.
4. Яким було озброєння та спорядження цього війська? – 0–2 бали.
5. Із яких родів складалося військо цього періоду? – 0–2 бали.
6. Які воєнні тактики використовувало це військо? – 0–2 бали.
7. У яких найвідоміших битвах брало участь військо цього періоду? – 0–2 бали. Усього – 12 балів.

VI. Опишіть зміст теоретичного питання. Тема: «Національні меншини в політиці Російської імперії на території України впродовж другої половини XVIII – першої половини XIX ст.».

Візьміть до уваги, що опис оцінюватиметься за такими критеріями:

- відповідність змісту темі завдання – 0–3 бали (тут і далі – 0 – не виконано; 1–2 – виконано частково; 3 – виконано повністю);
- знання та аргументоване, достатнє для розкриття теми, застосування історичних фактів із: хронології; термінології; персоналістики; географії; джерелознавства – 0–3 бали;
- з’ясування причинно-наслідкових зв’язків – 0–3 бали;
- логічність та послідовність викладу матеріалу – 0–3 бали;
- наявність висновків – 0–3 бали;
- виявлення загальної ерудиції – 0–3 бали;
- дотримання вимог сучасної української мови – 2 бали. Усього – 20 балів.

VII. Увідповідніть уривки з писемних джерел та місця, де відбувалися описані події, заповнюючи цифрами потрібні «віконця». *Кожна правильна відповідь – 1 бал. Усього – 10 балів.*

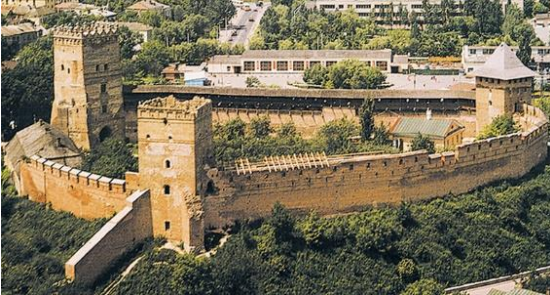

1. «...І тут винесли Ігоря. – “А се – син Рюриків”. І вбили вони Аскольда й Діра... І сів Олег, князюючи. <...> І мовив Олег: “Хай буде се мати городам руським”...»
2. «...Водою і духом хрестили Володимира в церкві Святого Василя, а стоїть та церква <...> посеред міста...»
3. «...Пощо ми губимо Руську землю, самі проти себе зваду маючи? А половці землю нашу розносять. <...> Відтепер з’єднаймося в одне серце і обережімо Руську землю. Кожен хай держить отчину свою...»
4. «...У<...> поході розболівся Володимир Глібович недугою тяжкою, од якої<...> скончався. <...> Був же він князь доблесний. <...> За ним же Україна багато потужила...»
5. «...І Данило увійшов у город свій, і прийшов до Пречистої Святої Богородиці, і взяв стіл отця свого...»
6. «...Урешті, московитські війська підійшли до козацької столиці. <...> Начальникові міської залози наказали підпалити порохові склади і прориватися з оточення. Тож коли турецькі війська вдерлися всередину, пролунав вибух...»
7. «...Цар наказав Меншикову негайно атакувати його [Мазепи] столицю, поки шведи не прибули на допомогу. Меншиков напав на неї та здобув її...»
8. «...Невдовзі козаки під командування Івана Гонти, які охороняли місто, перейшли на бік повсталих... Місто було взято...»
9. «...Я познайомився з видавцем “Запорозької старини” Ізмаїлом Івановичем Срезневським <...> в університеті... [Він], хоча ще дуже молода людина, був глибоко начитаним, дуже розумним і з великим жаром і охотою до наукової праці...»
10. «...[Маркіян] Шашкевич посіяв між семінаристами ідею виголошувати проповіді народною мовою і врешті схилив до цього й керівництво, і сам перший викликався проголосити таку проповідь...»

- «Великі питання часу вирішуватимемо не розмовами і резолюціями більшості, а залізом та кров'ю...»
- «Усіх, хто на цілій Україні не за нас, той проти нас. Україна для українців. ... Уперед!»
- «Я напишу історію Української революції такою, яку читатимуть без брому»

IV. Упізнайте історично-культурну пам'ятку та запишіть її **повну** назву. Також запишіть лаконічну (не більше 3-х речень) і водночас вичерпну відповідь на запитання до кожної пам'ятки. **Упізнання пам'ятки – 1 бал. Відповідь на запитання – 0–2 бали (для кожної пам'ятки). Усього – 9 балів.**

1. Яка європейська міжнародна подія відбулась у січні 1429 р. в приміщеннях цієї споруди? Які питання обговорювали її учасники?

2. Для якого монастиря на Прикарпатті створено пам'ятку, фрагмент якої ви бачите? Хто з діячів Української греко-католицької церкви відіграв значну роль у збереженні й експонуванні цієї пам'ятки?

3. Елементом оздоблення якої споруди є ця скульптура? Із якого матеріалу скульптор найчастіше виготовляв свої шедеври?

V. Розгляньте ілюстрацію, що стосується історії українського війська. Запишіть відповіді на запитання у вигляді послідовної оповіді.

- 1.** До якого періоду належить зображений воїн? (Сформулюйте відповідну назву оповіді.) – 1 бал.
- 2.** Якою була приблизна загальна чисельність війська в цей період? – 1 бал.
- 3.** Якою була організаційна структура (джерела комплектування) цього війська? – 0–2 бали.
- 4.** Яким було озброєння та спорядження цього війська? – 0–2 бали.
- 5.** Із яких родів складалося військо цього періоду? – 0–2 бали.
- 6.** Які воєнні тактики використовувало це військо? – 0–2 бали.
- 7.** У яких найвідоміших битвах брало участь військо цього періоду? – 0–2 бали. Усього – 12 балів.

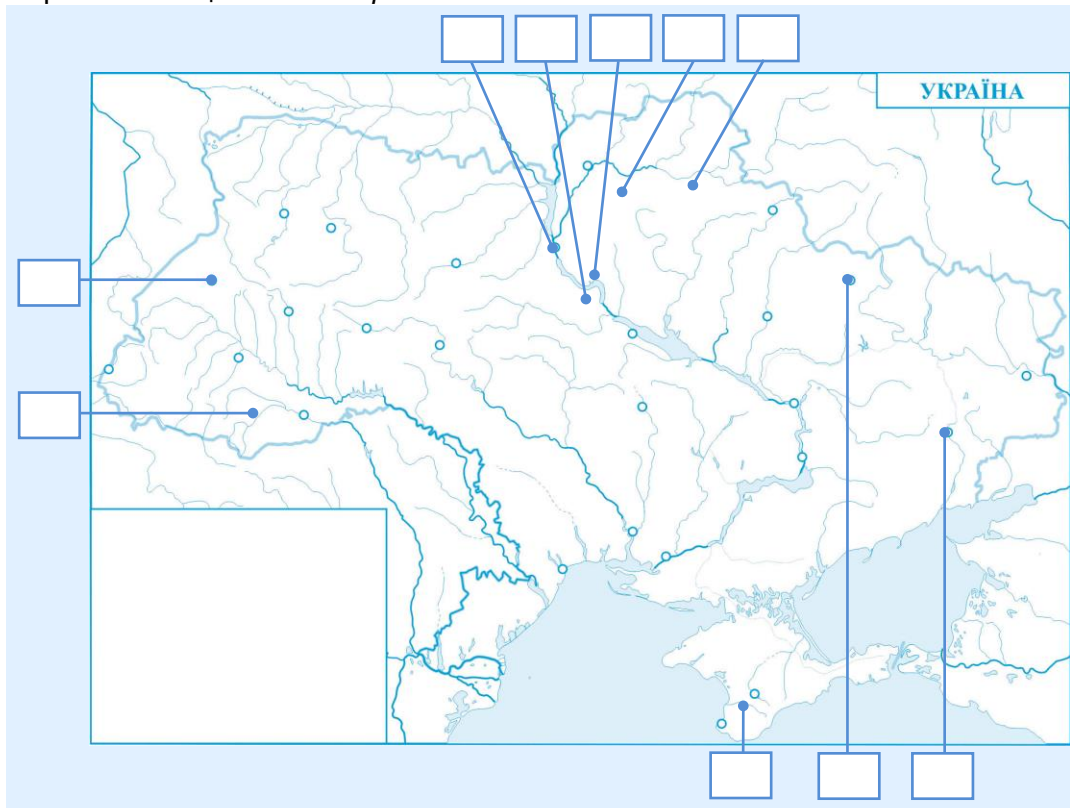
VI. Опишіть зміст теоретичного питання. Тема: «Крим у період Української революції: світовий та український контексти».

Візьміть до уваги, що опис оцінюватиметься за такими критеріями:

- відповідність змісту темі завдання – 0–3 бали (тут і далі – 0 – не виконано; 1–2 – виконано частково; 3 – виконано повністю);
- знання та аргументоване, достатнє для розкриття теми, застосування історичних фактів із: хронології; термінології; персоналістики; географії; джерелознавства – 0–3 бали;
- з'ясування причинно-наслідкових зв'язків – 0–3 бали;
- логічність та послідовність викладу матеріалу – 0–3 бали;
- наявність висновків – 0–3 бали;
- виявлення загальної ерудиції – 0–3 бали;
- дотримання вимог сучасної української мови – 2 бали. Усього – 20 балів.

VII. Увідповідніть уривки з писемних джерел та місця, де відбувалися описані події, заповнюючи цифрами потрібні «віконця». *Кожна правильна відповідь – 1 бал. Усього – 10 балів.*

1. «...І поплив по річці ідол / і безвладний зник у млі. / Вчора ще великий, гнівний, / найстрашніший бог [Перун] землі...»
2. «...У<...> поході розболівся Володимир Глібович недугою тяжкою, од якої <...> скончався. <...> За ним же Україна багато потужила...»
3. «...1527 року в суботу надвечір військо під командуванням [Костянтина] Острозького підійшло до татарського табору. Оточені татари, на маючи змоги втекти, билися на смерть, і більшість із них полягли на полі бою...»
4. «...Під стінами [міста] ще кипів бій, але несподіванок уже статися не могло: тієї вечірньої пори українська кіннота [під командуванням Григорія Гуляницького] наздоганяла рештки московитської армії...»
5. «...Поширював між підданними ідею, що вони вільні й мусять відібрати у дідичів ліси... Оповідав, <...> що має цісарський патент, друкований золотими буквами, який забезпечує населенню Русько-Кимпулунзької округи всі свободи...»
6. «...Випускаючи нашу газету, ми хочемо заявити нашим читачам, що «Терджиман» намагатиметься <...> давати потрібні та корисні <...> знання...»
7. «...1874-го року – через п'ять років по приїзду – [Джон] Юз нарешті збудував власний одноповерховий будинок із 8 кімнатами, в якому, тим не менш, було тісно величезній родині...»
8. «...Ми, руско-українські радикали, порозумівшись приватно в днях 4 і 5 н. ст. жовтня 1890 р., виступаємо отсе яко нова партія під назвою Руско-українська радикальна партія...»
9. «...29 січня 1900 р. <...> на «раді чотирьох» <...> вирішено опублікувати програмну брошуру Революційної української партії і одразу ж після неї видати «агітаційну брошуру для масового поширення». Більшість <...> дослідників починають історію [партії] з дня засідання «ради чотирьох»...»
10. «...Виявилось, що вони, відступаючи, <...> пішли на світло на [станцію], а там зі сходу надійшли більшовики. Невдовзі розігралася кривава драма... Їх не розстрілювали, а копали багнетами, що я ствердив уже в Києві, при похороні...»

Завдання для учасників III етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з історії

11 КЛАС

Максимальний час виконання завдань – 3 години

Максимальна кількість балів – 88

I. Кілька років тому учень Іван Міщук та студент Ігор Гавреш створили відеореєс із датами для підготовки до зовнішнього незалежного оцінювання з історії України. Уявіть себе авторкою/автором цих реп-куплетів та впишіть необхідні роки в пропуски. (Уривок із заповненими пропусками переписіть у зошит.) *Кожен правильно вписаний рік – 1 бал. Усього – 10 балів.*

- _____ ¹ – час радикальної партії,
_____ ² – Підпільненська Січ.
1764 – нема гетьманства – дивна річ...
_____ ³ – на Правобережній Україні
більше нема козацтва, усе в руїні...
Універсали були так: червень, липень, листопад,
22 січня вже в нас – УНР – незалежна!
_____ ⁴ – утворили РУП, радикальна,
_____ ⁵ – утворили ТУП, поступовці,
березень 1917 – створили УЦР,
квітень _____ ⁶ – Всеукр. нац. конгрес.
29 квітня _____ ⁷ рік
прийшов Скоропадський і посунув всіх убік.
_____ ⁸ – XX з'їзд КПРС,
2014 – асоціація з ЄС,
6 грудня 1991 – заснували Збройні сили,
а у 2008 до СОТ ми вступили.
_____ ⁹ – утворили там ОУН,
1989 – України народний рух,
24 серпня _____ ¹⁰ – проголошення незалежності!

II. Із «хмари», що поєднує 12 понять і термінів, виберіть ті, які стосуються соціально-економічної історії. Поясніть походження (етимологію) і значення кожного вибраного. *Вибір поняття чи терміна – 1 бал за кожне/ен. Пояснення походження і значення кожного – 0–2 бали (тут і далі – 0 – відсутність відповіді, 1 – частковість, 2 – вичерпність). Усього – 12 балів.*

III. Уявіть, що відомі історичні діячки/діячі забажали взяти участь у виборчих перегонах. Отож у своїй агітаційній кампанії вони використовуватимуть певні гасла-обіцянки. Упізнайте, запишіть імена й прізвища (прізвиська), роки життя історичних діячок/діячів, яким могли би належати запропоновані гасла. Опишіть, які епізоди життєдіяльності «кандидатів» ілюструють їхні «перед-виборні» обіцянки. *Упізнання кожної історичної постаті із зазначенням років життєпису – 1 бал. Пояснення сутності кожного гасла – 0–2 бали. Усього – 15 балів.*

- «У моїй державі ніколи не заходитиме Сонце!»

- «Передам рангові володіння в спадкове користування! Здійсню “Генеральне слідство про маєтності”!»
- «За мого “директорування” кожне місто Правобережжя, хоча й ненадовго, відчуватиме себе столицею»
- «Ми не маємо права заплющити очі на загрози, що причаїлися за “залізною завісою”! Наша доля у наших руках! Нам вистачить сил урятувати майбутнє!»
- «Малюватиму так, щоб дивувався Пабло Пікассо...»

IV. Упізнайте історично-культурну пам’ятку та запишіть її **повну** назву. Також запишіть лаконічну (не більше 3-х речень) і водночас вичерпну відповідь на запитання до кожної пам’ятки. Упізнання пам’ятки – 1 бал. Відповідь на запитання – 0–2 бали (для кожної пам’ятки). Усього – 9 балів.

1. Якого архітектора-інженера вважають проектантом цієї споруди? Яку фортецю на межі із Запорожжям він проектував чи/та «відновлював» після зруйнування козаками? Яку книжку, як коментар до своїх мап, написав і видав у 1660 р.?

2. Які історичні особистості та в чийх образах відтворені на цій пам’ятці? Хто з відомих постатей був головним натхненником і консультантом художника, надав йому зразки експонатів із власної колекції?

3. Чим знаменитий цей пам’ятник? Хто був його автором? В яких інших мистецтвах він усплавився?

V. Розгляньте ілюстрацію, що стосується історії українського війська. Запишіть відповіді на запитання у вигляді послідовної оповіді.

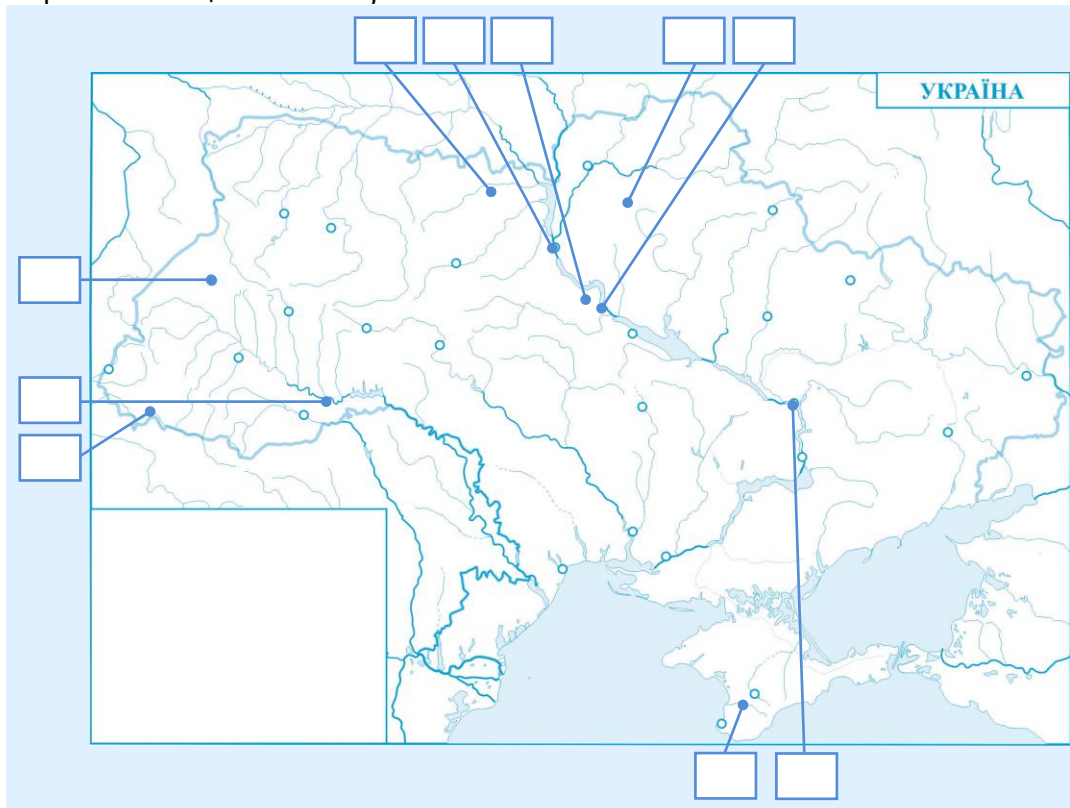
1. До якого періоду належить зображений воїн? (Сформулюйте відповідну назву оповіді.) – 1 бал.
2. Якою була приблизна загальна чисельність війська в цей період? – 1 бал.
3. Якою була організаційна структура (джерела комплектування) цього війська? – 0–2 бали.
4. Яким було озброєння та спорядження цього війська? – 0–2 бали.
5. Із яких родів складалося військо цього періоду? – 0–2 бали.
6. Які воєнні тактики використовувало це військо? – 0–2 бали.
7. У яких найвідоміших битвах брало участь військо цього періоду? – 0–2 бали. Усього – 12 балів.

VI. Опишіть зміст теоретичного питання. Тема: «Прояви тоталітаризму в період “відлиги” в Україні».

Візьміть до уваги, що опис оцінюватиметься за такими критеріями:

- відповідність змісту темі завдання – 0–3 бали (тут і далі – 0 – не виконано; 1–2 – виконано частково; 3 – виконано повністю);
- знання та аргументоване, достатнє для розкриття теми, застосування історичних фактів із: хронології; термінології; персоналістики; географії; джерелознавства – 0–3 бали;
- з’ясування причинно-наслідкових зв’язків – 0–3 бали;
- логічність та послідовність викладу матеріалу – 0–3 бали;
- наявність висновків – 0–3 бали;
- виявлення загальної ерудиції – 0–3 бали;
- дотримання вимог сучасної української мови – 2 бали. Усього – 20 балів.

VII. Увідповідніть уривки з писемних джерел та місця, де відбувалися описані події, заповнюючи цифрами потрібні «віконця». *Кожна правильна відповідь – 1 бал. Усього – 10 балів.*

1. «...А на завтра прийшли монголи на них, і була битва межи ними велика. Люди тим часом вибігли і на церкву, і на склепіння. <...> І од тягаря повалилися з ними стіни. <...> І так укріплення було взяте...»
2. «...1527 року в суботу надвечір військо під командуванням [Костянтина] Острозького підійшло до татарського табору. Оточені татари, на маючи змоги втекти, билися на смерть, і більшість із них полягли на полі бою...»
3. «...А Сомкове козацтво задне собі, чуючи, що оглашають гетьманом Брюховецького, почало гукати:– Сомка, Сомка гетьманом! І по всьому полю зчинивсь галас несказаний...»
4. «...Хотіли поховати Тараса біля стін Успенського собору, але Григорій Честяхівський <...> відстояв виконання останньої волі [поета]. 22 травня, після відслуженої в церкві панахиди, прах віднесли на Чернечу гору...»
5. «...Випускаючи нашу газету, ми хочемо заявити нашим читачам, що «Терджиман» намагатиметься <...> давати потрібні та корисні <...> знання...»
6. «...Повстання тривало від 6 до 31 січня 1919 року. Румуни жорстоко покарали населення восьми сіл. Розстріляно до 15 тисяч повстанців і мирних жителів, у самому центрі повіту – 500 осіб...»
7. «...На другий день всіх полонених погнали до <...> містечка <...>, де замкнули в церкві. 21 листопада 359 полонених <...> присуджено до розстрілу. Того ж дня над могилою <...> присуд виконано...»
8. «§ 1 Карпатська Україна є незалежна Держава. § 2. Назва Держави є: Карпатська Україна. § 3. Карпатська Україна є республіка...»
9. «...Волею українського народу Організація Українських Націоналістів під проводом Степана Бандери проголошує відновлення Української Держави, за яку покладали свої голови цілі покоління найкращих синів України...»
10. «...У 1951 році завод перепрофільовано на серійний випуск ракет, розроблених Сергієм Корольовим. Із 1954 року під керівництвом Михайла Янгеля розпочато виробництво балістичних ракет стратегічного призначення...»